

שמי: מוכר בחו"ל, מוכר גם בארץ

קלמן שמי זהמשכן מהלבד צילום: יעל השכל

הקבר מעסיק את שמי כבר שנים ארוכות. כשנפטר החבר הראשון של קבוץ כרמיה, הקבוץ בו חי מרבית חייו, ביקר שו מקלמן לעצב עבור הקיבוץ קבר אחיד: "ניגשתי לתפקיד בחרדת קודש. ידעתי שזה צריך להיות בלי שום בלוף – וגם לא משהו אומנותי. זה צריך להי" ות משהו מאוד כן, מאוד ישר ומאוד פשוט." בסופו של דבר הקברים של קי" בוץ כרמיה נראים לגמרי אחרת, אבל שמי נוצר את המודל הזה בליבו.

ציור נוסף המעורר עניין בשל השוני שלו, הוא מה שמכונה בפיו "אוהל מו" עד". בגווני אדום עז ולבן צייר שמי את אוהל מועד לפי ספר שלם המוקדש לח" קר אוהל מועד אותו קרא: "אני הכי רחוק מדתי שאפשר להיות. אבל אולי מרוב שהולכים רחוק מגיעים להתחלה – ושם זו ההתחלה." נאום שמי.

קלמן שמי נולד ב־1939 בארגנטינה. שם למד באקדמיה לפיסול וקרימיקה. ב־1961 עלה לישראל, התיישב בקבוץ כרמיה וחי במקום 20 שנה. כציון דרך בהתפתחות האומנותית שלו רואה שמי בלימודיו אצל רודי להמן בת"א בשנים 1968-9. מאז עסק בציור, פיסול ועיצוב קירות. את הרעיון להפוך את הציורים לתמונות לבד על קיר הגשים תוך כדי עבודה במיפעל השמיכות של הקבוץ. שמי עזב את כרמיה, אבל הקיבוץ מייצר וצובע את יריעות הלבד לציוריו הרכים. גלילי הלבד מגיעים לסטודיו שלו בי" ורשלים שם עובדים עמו עשרה איש – רובם בוגרי בצלאל. בסטודיו מועברת הסקיצה שצייר שמי מהנייר ללבד. את תהליך העיבוד הסופי עוברים ציוריו הרכים של שמי בכרמיה. "מבחינתם אני עדיין בקיבוץ." דוגמה איך אפשר לא" כול את העוגה – ולהשאיריה שלמה.

עבודותיו של קלמן שמי פותחות את תערוכת 30 שנות היכל התרבות בתל-אביב נולד בארגנטינה וחותר באנגלית "כי את הרוב אני מוכר בחו"ל"

בבסיסו הוא אדם אופטימי. צבעי פס" טל רכים עם חדירה פתאומית של גוון עז יותר, משרים תחושה של שמחת חי" ים. בציורים רבים הוא מפענח את נושא "הוא והיא". לעתים רחוקות אלה פיגור רוח שלמות. בדרך כלל גוף שטוח, מז' כיר עמוד עם ראש או צללית. "תמיד יש הוא ויש היא. אם את נשואה וההוא שבראש שלך, הוא זה שאת נשואה איתו – אז יופי. אבל הרבה פעמים זה גם משהו אחר. ולכן הצללית. האהבה וה" מוות מעסיקים את אחרון הכושים באפ" ריקה, את הערבי מעזה והפרופסור מה" אוניברסיטה העברית". האמירה החצי פילוסופית הזו היא ההסבר של שמי לק" יומם של ציורים מן המיתרס השני: קבר ועוד קבר ועוד קבר. קברים אחדים יקשטו גם את קירות היכל התרבות: רקע סגול כהה, חפירה שחורה ומעליה כיפה לבנה: "זה בדיוק הקבר שהייתי רוצה. לבן בלי קשקושים: ללא מלים. לא צריך שם של הנפטר. מי שצריך לד" עת מי קבור שם יודע – והשאר זה לא עניינם".

מאת אילנה באום

תערוכת עבודותיו של האמן קלמן שמי תיפתח את ארועי שלושים שנה להיכל התרבות בתל-אביב. פתיחה רש" מית: ביום ראשון הקרוב ה־18 לחודש זה. בתערוכה: כ־30 ציורים על קנווס, נייר וציורים רכים. שמי עומד על-כך כי עבודות הלבד הנעשות בסטודיו שלו, יכונן ציורים רכים. מסרב להסכים למונח שטיחי קיר: "שטיח קיר מביא אסוצי" ציה לשיטת עבודה הקשורה באריגה, קשירה וכו'. אומרים שטיח קיר – חוש" בים על מלאכה. השטיחים הרכים שלי נוצנוש אפשרות ביטוי רחבה הרבה יו" תר", מסביר שמי. קסקט נצחי לראשו, חולצת טי לבנה, מכנסי ג'ינס. מפריח עשן מסיגולה. בדרך כלל מעדיף מקט" רת.

לפני שנה פתח שמי מה שמכונה בפיו "מרכז לאומנויות פנים" בשכונת תלפיות בירושלים. גלריה וסטודיו בסטודרטים אמריקניים. בדפי מידע לעתונות נכתב בגאווה לא מוסתרת כי "בשביל האמן קלמן שמי, לתערוכה זו (כלומר בהיכל התרבות – א.ב.) חשיבות רבה, משום שהיא באה להביא את שמי לתודעת הציבור בישראל. עד כה הציג האמן בעיקר ברחבי ארה"ב, שם זכה להצלחה גדולה. מה שלוקח לאמן זר בארה"ב 20 שנה – לקח לשמי שנתיים." צביטה קטנה בלב יכולה לעשות לך התתימה שלו: באנגלית. רק באנגלית. "רוב העבו" דות שלי נמכרות בחו"ל", הוא מסביר. על הסמליות שבסיפור הזה: פתיחת חגיגות ה־30 להיכל התרבות בתערוכת עבודותיו של אמן החותר באנגלית על עבודותיו – אולי לא צריך להרחיב את הדיבור – אבל אי אפשר להתעלם.